



КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права
ВГО «АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ»
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФОНД ЕБЕРГАРДА ШЬОКА (ФРН)
ФОНД ПІДТРИМКИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ (ФРН)
ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ «BLF GROUP»



Збірник наукових праць



ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ МЕХАНІЗМИ
ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПОСТМОДЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ,
ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ»

КИЇВ 2021



**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права
ВГО «АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ»
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФОНД ЕБЕРГАРДА ШЬОКА (ФРН)
ФОНД ПІДТРИМКИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ (ФРН)
ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ «BLF GROUP»

Всеукраїнська науково-практична конференція
***«НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ
МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ:
ПОСТМОДЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ,
ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ»***

Збірник наукових праць

КИЇВ 2021

Редакційнаколегія

- Куліков П.М.** – д.е.н., проф., ректор КНУБА (голова)
Стецюк П.Б. – к.ю.н, суддя Конституційного Суду України у відставці
Мьоллер П. – член правління, Директор, Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина)
Вайзе Т. – віце-президент Фонду підтримки будівельної галузі
Басараб М.М. – к.п.н., член президії Громадської комісії з розслідування та попередження порушень прав людини в Україні
Бисага Ю.М. – д.ю.н., проф, Ужгородський національний університет
Вангородська Г.І. – директор ЮК «BLFGROUP», КНУБА
Ковальчук О.М. – к.ю.н, доц., КНУ імені Тараса Шевченка
Мамедов А.М. – к.т.н., доц., КНУБА
Мамонтов І.О. – к.ю.н., доц., КНУБА, Заслужений юрист України
Марусяк О. В. – PhD ФРН, Центр політико-правових реформ
Марцеляк О.В. – д.ю.н., проф., КНУ імені Тараса Шевченка, Асоціація українських правників
Марченко М.В. – к.ю.н., Асоціація українських правників
Новицька Н.Б. – д.ю.н., проф., Університет ДФСУ, Асоціація українських правників
Оніщенко Н.М. – д.ю.н., проф., Інститут держави і права ім. В.М. Корецького, Асоціація українських правників
Перегида Є.В. – д.п.н., проф., КНУБА
Похиленко І.С. – к.ю.н., доц., КНУБА
Радченко О.І. – к.ю.н доц., ХНУВС, Асоціація українських правників
Сердюк Н.А. – д.ю.н., проф., КНУБА, Асоціація українських правників
Халабуденко О.А. – к.ю.н., доц., КНУБА
Шамрай В.В. – д.ю.н., доц. КНУ імені Тараса Шевченка
Ямельська Х.Ю. – адвокат, Асоціація українських правників

Рецензенти:

- Новицький Андрій Миколайович** – доктор юридичних наук, професор, директор українського НДІ «Ресурс»
Слюсаренко Юрій Анатолійович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права Київського національного універ-ту імені Тараса Шевченка
Марцеляк Світлана Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного та міжнародного права Харківського національного університету імені В.М. Каразіна

Збірник матеріалів тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Національний та міжнародний механізми захисту прав людини: постмодерні тенденції розвитку, виклики та шляхи модернізації» (Київ, 26 лютого 2021 року). Зб. наук. пр. Київ–Тернопіль : КНУБА, ВГО «Асоціація українських правників», «Бескиди», 2021. 309 с.

ЗМІСТ

РОЛЬ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Левус Андрій

Конституційна криза у контексті російської гібридної агресії
проти України..... 10

Марченко Микола

Інституційне реформування Конституційного Суду України
у контексті формування людиноцентристської правової ідеології
в Україні 13

Смокович Михайло

Адміністративна юстиція як дієвий механізм захисту прав людини
в Україні..... 18

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ

Бабюк Алла

Дотримання та захист прав людини і громадянина в рамках
здійснення митної справи..... 23

Жаровська Ірина, Грень Наталія

Аспекти дискримінації осіб старшої вікової групи 26

Завгородня Владислава

Електронні засоби масової інформації: сучасні виклики правового
регулювання та проблеми захисту прав людини 32

Заїка Анастасія

Проблема забезпечення економічних та екологічних прав людини
в контексті проведення земельної реформи в Україні..... 35

Ісламова Анна

Благодійництво – спосіб захисту соціальних прав людини 40

<i>Ковалів Олександр</i>	
Основні засади реформування земельних відносин і природокористування в Україні – в інтересах всього українського народу.....	42
<i>Ковальчук Олександр</i>	
Принципи права у захисті прав і свобод людини	48
<i>Коломієць Віталій</i>	
До питання конституційно-правового статусу Міністерства внутрішніх справ України	51
<i>Магновський Ігор</i>	
Судовий захист як одна з ключових юридичних гарантій прав людини в Україні.....	54
<i>Марцеляк Микола</i>	
Студентські омбудсмани в національному механізмі захисту прав людини	59
<i>Марцеляк Олег</i>	
Місце спеціалізованих омбудсманів в механізмі захисту прав людини в Україні	63
<i>Новицька Наталія, Репеха Наталія</i>	
Окремі аспекти обмеження права на інформацію у фінансових правовідносинах.....	70
<i>Оніщенко Наталія</i>	
Права людини: контекст реформаторських змін	76
<i>Оріховський Микола</i>	
Аксіологічні засади захисту конституційного ладу.....	81
<i>Перегуда Євген, Ткаченко Ілля</i>	
Взаємодія громадянського суспільства, судів, місцевого самоврядування та міжнародних організацій в механізмі захисту права на місто	85
<i>Похиленко Ірина</i>	
До питання про право на освіту	90
<i>Семко Вадим</i>	
Суспільні блага та їх роль у реалізації прав людини.....	96

Сердюк Наталія

Права жінок-військовослужбовців в Україні 101

Сидій Ольга

Постмодерні тенденції розвитку концепту соціальної держави та права людини..... 105

Тетерук Андрій

Коаліційна угода Верховної Ради України VIII скликання та фундаментальні права людини..... 110

Ткаченко Володимир, Климчук Марина

Розвиток «smart-city» на засадах когнітивістики в контексті захисту прав людини..... 114

Уваров Анатолій

Зміст конституційного права кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності 119

Шамрай В'ячеслав

Конституційне право на володіння вогнепальною зброєю у механізмі захисту прав людини в Україні 122

Ярощук Інна

Конституційне право на охорону здоров'я та медичну допомогу: реалії сьогодення..... 127

МІЖНАРОДНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Басараб Михайло

Державна політика щодо відновлення конституційного ладу на окупованих територіях у контексті захисту прав громадян України .. 133

Дерев'янка Сергій, Бичай Руслан

Захист прав внутрішньо переміщених осіб в Україні: політико-правові проблеми 136

<i>Мамонтов Ігор</i>	
Права людини на тимчасово непідконтрольних територіях у контексті протидії фінансуванню тероризму.....	142
<i>Мироненко В'ячеслав</i>	
Захист прав людини і особливості світової політики щодо ракетно-ядерних озброєнь.....	147
<i>Мокренюк Сергій</i>	
Окремі питання документування якнеобхідної складової механізмів захисту прав людини в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України	150
<i>Пилипенко Олександр</i>	
Механізми та стандарти захисту прав людини в країнах Європейського Союзу.....	155
<i>Пристайко Валерій</i>	
Захист прав людини в умовах збройних конфліктів.....	160
<i>Радченко Олександр</i>	
Проблема зловживання правом на звернення до Європейського суду з прав людини.....	163
<i>Римарчук Римма</i>	
Правовий аналіз міжнародної системи захисту особистих немайнових прав людини.....	166
<i>Семяніста Світлана</i>	
Право громадян на публічну інформацію: порівняння, міжнародно-правовий досвід	171
<i>Сидорчук Кирило</i>	
Правосуддя перехідного періоду: історія концепції та пошук оптимального трактування.....	177
<i>Халява Владислав</i>	
Захист прав ветеранів на сучасному етапі державотворення України.....	180
<i>Ямельська Христина</i>	
Правова природа актів м'якого права органів Ради Європи.....	185

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ВИТОКИ ПРАВ ЛЮДИНИ

Братасюк Марія

Світоглядно-філософський вимір права на захист права як
фундаментальної засади збереження основ буття 192

Луцький Роман

Методологічні проблеми праворозуміння: поняття зміст 197

Пшоняк Марія

Деякі підходи до поняття морально-правових колізій..... 201

Сливка Степан

Рефлексія метафізичного сну Дмитра Менделєєва у філософію
права..... 204

Халабуденко Олег

Постмодерні «сліди» в праві: погляд через призму концепції
прав людини 210

ОКРЕМІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Безклубий Ігор

Методологічні нотатки на шляху модернізації цивільного
законодавства 216

Вигівська Анна

Деякі особливості вдосконалення систем фінансування виборів в
Україні 221

Захарченко Петро

Законодавче забезпечення захисту національних інтересів царської
Росії в умовах розгортання Першої світової війни:аспект
дискримінаційний 225

Колода Андрій

Помилки слідчого: поняття та характерні ознаки..... 231

Лисенко Олександр, Кузнецова Людмила

Щодо питання довіри в поліцейській діяльності 236

Левчук Аліна

Запобігання корупційних та пов'язаних з корупцією
правопорушень як важливий чинник побудови демократичного
суспільства 239

Новак Анна, Тесленко Олександр

Організація муніципального фінансового контролю: правові
засади та міжнародний досвід..... 244

Панчишин Руслан

Взаємодія органів місцевого самоврядування із суб'єктами
господарської діяльності 251

П'ятницький Андрій

Особливості правового статусу (правового регулювання)
автономних утворень у КНР 256

Шатіло Володимир

Роль управлінської діяльності у конституційному механізмі
державної влади 259

АНГЛОМОВНА СЕКЦІЯ

Oleksandr Marusiak

Freedom of religion vs. National security: case of Ukraine..... 263

Mykola Saltanov

The issue of external legitimacy of the state 266

НІМЕЦЬКОМОВНА СЕКЦІЯ

Olha Andriiv

Sprache und Diskriminierung: Realität oder Kontrafaktualität?..... 269

Трибуна Молодого дослідника прав людини

Бойко Вікторія

Принцип розумної перестороги, як основа захисту прав людини у відносинах, пов'язаних з використанням штучного інтелекту273

Анастасія Кравченко

Захист прав споживачів276

Маланчук Тетяна, Безвін Олексій

Нерозповсюдження хімічної зброї у вимірі міжнародного права.....281

Низовий Євген

Право на перегляд та оскарження судового рішення284

Федорів Ангеліна

Шляхи удосконалення конституційного права людини на приватність у цифрову епоху289

Цебенко Соломія, Кирик Уляна

Право на справедливий суд: Практика Європейського суду з прав людини щодо України.....294

Цебенко Соломія, Чернецька Ольга

Взаємозв'язок Ради Європи та України щодо захисту прав людини297

Шаховець Анастасія

Право на підприємницьку діяльність не заборонену законом301

Ямельський Назарій

До питання місця репродуктивних прав в системі особистих немайнових прав фізичних осіб306

*Перегуда Євген,
доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук і права,
Ткаченко Ілля,
студент ОПП «Політичний менеджмент»,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, СУДІВ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВА НА МІСТО

Вдосконалення механізму захисту права на місто – актуальна проблема. Це пов'язане з тим, що в процесі містобудування часто фінансові ресурси забудовників та їх зв'язки у владі беруть верх, зокрема у судах, над інтересами пересічних мешканців, над зафіксованими у законодавстві правами громадян й навіть положеннями генеральних планів міст.

«Право на місто» є більш філософським та політичним конструктом. Законодавство України не містить цього поняття. Але «право на місто ...включає такі звичні для законодавства права людини як право на працю, на комфортне житло, на дозвілля, на споживання суспільних благ, на спілкування тощо.» [1, с. 71]. Тобто під цим конструктом мають на увазі ті права людини, які визнає правова наука й законодавство. Понад те, за останні десятиліття кілька країн зафіксували право на місто у своєму законодавстві. Право на місто стосується не лише права на житло, на дозвілля, а й на безпечне довкілля, яке проголошується ст. 50 Конституції України [2].

Міркуючи про механізм захисту права на місто й тих прав, які розуміють під цим поняттям, ми виходимо з поглядів правової науки на механізми захисту права людини. Крім поділу цих механізмів на національний та міжнародний, звичною є їх класифікація на судові та несудові. До останніх належать інститут уповноваженого з прав людини тощо. Водночас низка правознавців, крім державних інститутів, виокремлюють недержавні структури, зокрема правозахисні організації

тощо. Ст. 55 Конституції України проголошує, що «кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань» [2]. Відтак наше дослідження присвячено ролі громадських об'єднань в механізмі захисту права на місто, їх взаємодії з державними елементами національного механізму такого захисту, а також структурами відповідного міжнародного механізму. Кейсом дослідження є події навколо проблеми забудови мікрорайону Києва Протасів Яр, в які були задіяні усі перераховані суб'єкти.

За даними фахівців, Протасів яр є унікальною біосистемою, завдяки чому ще у 1960-тих роках отримав статус парку [3, с. 105]. Він є домівкою для тварин, занесених до Червоної Книги. Відтак Протасів яр створює екологічне середовище, сприятливе для мешканців його околиць, є місцем відпочинку останніх. Але на зламі ХХ-ХХІ ст., після зміцнення політичної влади в Україні та Києві, після того, як визначились основні фінансові групи, які здійснювали вагомий вплив на політику, посилювався тиск на владу з метою забудови відповідної території. У 2002 р. землі Протасова яра були позбавлені статусу зеленої зони, а у 2007 р. міськрада ухвалила рішення про передачу земельних ділянок в оренду компаніям-забудовникам. Й хоча прокуратура робила спроби домогтись визнання недійсним договору оренди [4], наслідків це не мало, а «перекидування» права оренди тривало, поки у 2018 р. ділянки не опинилися в суборенді ТОВ «Дайтона груп», бенефіціаром якої є дніпровський бізнесмен Г. Корбан [5], який належав до впливового після Євромайдану політичного угруповання. Протягом року ТОВ отримало дозвільні документи й на початку травня 2019 р., тобто на наступний день після оголошення результатів президентських виборів, розпочало підготовчі роботи й, зокрема, нищення зелених насаджень.

Ці дії викликали протести мешканців околиць Протасового яру. Проте звернення до місцевої влади у бюрократичному порядку ігнорувалися. Тому у травні 2019 г. виникло громадське об'єднання «Захистимо Протасів яр». Воно проводило громадські слухання, які здійснювали ефективний вплив [6].

Проте на підтримку забудовників часто виступали правоохоронні органи. Наслідком стало переслідування керівника ГО Р. Ратушного. Нічого не дала й бесіда останнього з Президентом України на зустрічі постраждалих під час Революції Гідності студентів [3, с. 106-107]. Переслідування припинились лише після того, як Р. Ратушний та одна із координаторок ГО Ю. Бартле здійснили візит до Брюсселя, де мали зустріч з European Endowment For Democracy (Європейський фонд демократії). Функціонер останнього П. Вагнер оприлюднив факти переслідування ГО та закликав владу врегулювати ситуацію [7], а сама ГО отримала грант від євроструктур. У справі Протасового яру почався поворот. Не лише припинились переслідування лідерів ГО. Держінспекція архбудконтроля видала приписи щодо припинення будівництва через порушення. Й хоча Окружний адмінсуд Києва визнав приписи незаконними [8], Шостий апеляційний суд скасував це рішення та залишив приписи у силі. А у червні-липні 2020 р. Київміськрада ухвалила низку рішень, зокрема про повернення статусу зеленої зони земельним ділянкам Протасового яру [9], а також визнала ряд юридичних фактів та доручила міськдержадміністрації погодити клопотання ГО про створення регіонального ландшафтного парку [10].

Але нині ситуація є нерівноважною. Немає достатніх фактів говорити не лише про зміну принципів політики забудови, а й навіть про те, що рішення місцевого самоврядування та адмінсудів на користь «громади» влітку-восени 2020 р. були прийняті під тиском міжнародних організацій. Можлива гіпотеза, що вони були ухвалені внаслідок зміни розстановки сил серед політичних еліт України та орієнтації бенефіціара забудовника на функціонерів ринку, вплив яких на той момент знизився. Тому нова рокировка в середовищі еліт може відіграти ситуацію в контексті відновлення забудови. Непрямим свідченням цього є те, що в останніх судових процесах, які були ініційовані ТОВ «Дайтона груп» та наслідком яких стали несприятливі для «громади» судові рішення, представником ТОВ були юристи, орієнтовані на інших, ніж раніше, впливових забудовників. Але ГО «Захистимо Протасів яр» має намір оскаржувати рішення судів та боротися за збереження та створення у Протасовому яру ландшафтного парку.

Підсумовуючи, слід зазначити таке. Важливу роль у національному механізмі захисту права на місто відіграють політичні чинники, зокрема:

- активність громадських організацій;
- позиція міжнародних організацій. За відсутності власної зацікавленості вони не будуть прагнути впливати на остаточний характер вирішення певної проблеми, але здатні протидіяти використанню владними структурами України надмірних методів тиску на громадськість;
- розклад сил у середовищі еліт України. Суперечності між ними є певним запобіжником від того, щоб права громадян не ігнорувалися абсолютно. Навпаки, вони використовуватимуться в інтересах боротьби з опонентами, що дає шанс на дотримання прав людини.

Список використаних джерел:

1. Перегуда Є.В. Право на місто: проблеми та шляхи реалізації. *Права людини в умовах розбудови соціальної правової держави в Україні. Зб. наук. пр.* Матеріали «круглого столу» (Київ, 10 грудня 2020 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. Київ–Тернопіль : КНУБА, «Бескиди», 2020. С. 65-74.

2. Конституція України. Редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#n4233> (дата звернення: 15.02.2021).

3. Ткаченко І.В. Роль громадських об'єднань у розвитку міста (case громади Протасового яру). *Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади. Зб. наук. пр. Вип. I. В 2-х ч.* Київ–Тернопіль : КНУБА, «Бескиди», 2020. Частина 2. С. 105-108.

4. Прокуратура попередила забудову Протасова Яру. *Закон і бізнес.* URL: https://zib.com.ua/ua/11310-prokuratura_poperedila_zabudovu_protasovogo_yaru.html (дата звернення: 03.09.2018).

5. Окружной админсуд Киева отменил разрешение на строительство в Протасовом яру жилищно-офисно-торгового комплекса с гостиницей и паркингом. *Окно в Украину*. 2020. №189. С. 2.

6. Пост на сторінці «Захистимо Протасів яр». URL: <https://www.facebook.com/save.protas/photos/a.2159996647426080/2442158072543268/> (дата звернення: 15.10.2019).

7. Пост на сторінці «Захистимо Протасів яр». URL: <https://www.facebook.com/save.protas/photos/a.2159996647426080/2649234081835665/> (дата звернення: 11.01.2020).

8. Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 16 вересня 2019 р. №640/9076/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84294091> (дата звернення: 27.11.2019).

9. Київрада внесла зміни до Генплану: Протасів яр знову зелена зона. URL: <https://kmr.gov.ua/uk/content/kyuivrada-vnesla-zminy-do-genplanu-protasiv-yar-znovu-zelena-zona> (дата звернення: 28.07.2020).

10. Киевский горсовет признал не соответствующими интересам территориальной общины землеотводы с 2007 по 2012 гг. на территории Протасова Яра. *Окно в Украину*. 2020. №142. С. 2.